

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 1 0

89. ÅRGANG

28. MAI

1 9 7 7

Munken som fikk
det 20. århundre i tale

(SIDE 2)

Kalvinistisk
klosterliv i Versailles

(SIDE 5)

Valfarten
til Stiklestad 1977

(SIDE 9)

Munken som fikk det 20. århundre i tale

Selv om det snart er gått ti år siden Thomas Merton døde etter et ulykkestilfelle i Bangkok, betyr ikke det at han er i ferd med å bli glemt av verden eller at hans bidrag på utallige områder nå er uaktuelle — tvert om. Ved sin bortgang i 1968 hadde han utgitt mer enn femti bøker foruten dusinvis av artikler, dikt, forord og mye annet. Han etterlot seg dessuten en rekke skrifter som aldri hadde vært publisert, og som nå etter hvert kommer ut. I tillegg kommer det et stadig voksende antall bøker og artikler om Thomas Merton som kanskje bedre enn noe annet bekrefter hans fortsatte betydning.

Hvem var han? Egentlig er det Thomas Merton selv som besvarer spørsmålet i kjente bøker som «The Seven Storey Mountain», «The Sign of

NORDISK BISPEKONFERANSE I ROMA

Den nordiske bispekonferanse møttes 18.—26. april til ordinært møte, denne gang i Birgittahuset i Roma. 2. mai avla biskopene et felles besøk hos paven.

ADMINISTRATOR FOR DET APOSTOLISKE VIKARIAT TROMSØ

Da biskop Przyklenk som kjent vender tilbake til bispedømmet Januaria i Brasil, hvor han tidligere var biskop, er pastor Göbel utnevnt til administrator i Tromsø.

Jonas» og «The Secular Journal». (Flere av disse foreligger i dansk oversettelse). Fordi mange allerede kjenner hans bakgrunn, skal den bare kort nevnes her. Han ble født i Frankrike i 1915. Moren var amerikansk, faren var fra New Zealand. Foreldrene var blitt kjent med hverandre under kunststudier i Paris. Mertons barndom og ungdom var temmelig omflakkende med opphold både i Europa og Amerika. Etter en hektisk studietid med deltakelse i alt fra sportslige aktiviteter og et intenst selskapsliv til skribentvirksomhet i omtrent samtlige publikasjoner ved Columbia-universitetet, konverterte han i 1938 til den katolske kirke. Tre år senere gikk han inn hos trappistene i Gethsemani, Kentucky.

En mann blir ikke munk for å gjøre ting, men for å bli noe. Og *det* skjer ikke ved en mengde ytre begivenheter. Likevel er det nettopp Thomas Merton som munk vi her særlig skal vie oppmerksomhet. For å kunne forstå Mertons tankegang, ikke bare den religiøse, men enda mer den politiske og sosiale, må man nemlig ha det klart for seg at han fremfor noe annet var munk.

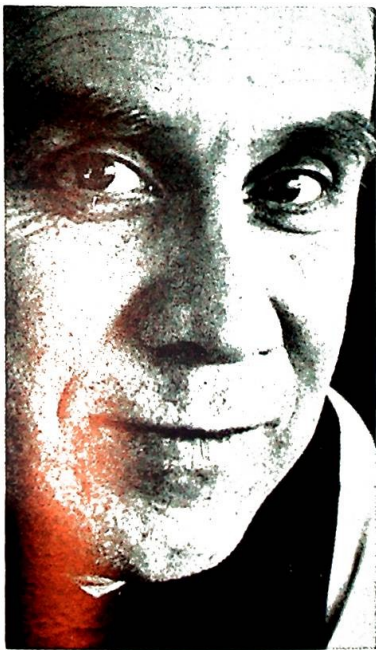
Strengt talt kan et slikt kall ikke forklares. Merton valgte utvilsomt å bli munk fordi han mente at han var utvalgt til det. Dennis Q. McNerny tar i sin meget interessante og høyst leseverdige bok «Thomas Merton: The Man and His Work», opp spørsmålet. Merton var som munk både romantiker og profet, men aldri på samme tid. Og hans romantiske tan-

ker om klosterlivet tilhører naturlig nok særlig hans første tid i Gethsemani. Jo lenger han var i klosteret, desto mer moden ble hans holdning til livsformen. Å bli munk er å forenkle sitt liv, befri seg fra overflødighetene og gjøre det så enkelt som mulig. Når det er gjort, kan mennesket ta opp livets grunnleggende spørsmål — Gud, kjærlighet, død, evig liv — spørsmål som vi alle påttskyldigst lover å tenke gjennom når vi en dag får tid. . . Merton var særlig vår med hensyn til klosterlivets enkelhet. Hovedgrunnen til at han valgte ordenslivet var ønsket om å finne Gud. Alt som hindret en slik søkning, ble nødvendigvis ansett som uvedkommende. I cisterciensernes kompromissløse liv, fant Merton den helhjertethet han søkte.

Thomas Merton var imidlertid ikke trappist lenge, før han begynte å vise at han ikke var helt fornøyd med ordenen. En naturlig dragning mot ensomhet ga grobunn for lengsel mot en monastisk tradisjon med større ensomhet, og eremittordener begynte å oppta ham sterkt. Selv om han bestemte seg for å forbli cistercienser, oppga han aldri tanken på et liv i ensomhet. Heller ikke tok det lang tid før han oppdaget at eremittradisjonen ikke var fullstendig ukjent i cistercienserordenens historie. Selv måtte han likevel vise stor tålmodighet, for det var først de siste årene før han døde at han fikk tillatelse til å bo alene i en hytte ikke langt fra klosteret.

Merton var gått inn i en orden

som ikke minst kjennetegnes av medlemmenes taushet. Men levde Merton et liv i taushet? Hans abbed besvarer spørsmålet for oss: «Hans liv var langt fra stille siden han var en messterlig ordets tjener. . . . Verden kjente ham fra hans bøker, vi kjente ham fra hans talte ord. Få — om noen — fra hans skjulte bønn.» Dette er et av de største paradoksene i Mertons liv. Her er en mann som har tatt en radikal beslutning om å endre sitt livsløp, om å snu ryggen til alle tidligere ønsker om hva han skulle bli og gjøre — ikke minst ønsket om å bli forfatter. Han ville ikke selv, men ble av sine overordnede bedt om å skrive. Det er imidlertid galt å tro at det var tale om noen «tvang». Han sto fullstendig fritt til å skrive hva, når, til hvem, for hvem og hvor ofte eller sjelden han ville. Og Thomas Merton var en helhjetet person. Når han gikk inn for noe, ble ikke resultatet. Og få moderne skribenter kan måle seg med ham i produktivitet. Faktisk skrev han for meget både etter egen og andres mening. For mange ting ble utgitt uten å være tilstrekkelig gjennomarbeidet. Best merker vi det i stadige gjentakelser, dårlig disponering av stoffet og lite bearbejdede tanker. Meget av forklaringen finnes i Mertons manglende evne til å si nei når man ba ham gjøre noe.

Thomas Merton

I løpet av sekstiårene forandret hans leserkrets seg på tilsvarende måte som hans forfatterskap. I midten av femtiårene beveget Merton seg bort fra de rent religiøse emner og begynte å tale om verden. Han skrev om samfunnet, og da særlig om de to problemene han anså som viktigst i vår tid: rasespørsmålet og atomkrigen. Han var likeledes sterkt imot krigen i Vietnam.

Ved første øyekast kan en slik utvikling synes paradoksal. Hans søken etter større ensomhet gikk sammen med en stadig større litterær virksomhet, en stadig større opptatthet av verden. Faktisk ønsket han å være mer aktiv og mer kontemplativ enn hva hans ordensregel og abbed kunne tillate. I 1965 skriver han i forordet til den japanske utgave av «The Seven Storey Mountain»: «Mitt kloster er ikke et hjem. Det er ikke et sted hvor jeg er plantet og forankret på jorden. Det er ikke der jeg blir meg selv bevisst som individ, men det er heller et sted hvor jeg forsvinner fra verden som gjenstand for oppmerksomhet, for skjult og medlidende å være overalt i den. For å være overalt kan jeg ikke være noen.» Munken forlater verden for verdens skyld. Han står

til doms over verden ikke for å fordømme den, men for å frelse den. Han adskiller seg fra menneskene ikke for å fremmedgjøres for dem, men for å søke en tilstand hvor han kan oppdage Gud. Og i oppdagelsen av og kjærligheten til Gud, oppdager han hele menneskeheten og elsker den slik han aldri før har kunnet gjøre.

Brevvekslingen som Merton hadde med Pasternak, kan heller ikke overses i denne sammenheng. Den øvet stor innflytelse på hans tanke og ånd. Et tydelig bevis er nettopp bekymringen for det moderne menneskes livsbetingelser, for menneskets timelege og evige frelse. Alle senere skrifter er preget av opplevelsen.

Thomas Merton ble tidlig opptatt av økumenikken, og kan faktisk regnes blant foregangsmennene i sitt land. Økumenikken skulle imidlertid raskt utvides for ham til å omfatte også ikke-kristne — Østens religioner, islam, ja endog ikke-troende. Han fant et nytt innhold for sitt bønneliv. En av de viktigste og minst påaktede sider ved økumenikken var, etter hans mening, det spesielle bidrag bønnens mennesker — munker og ordensfolk «i verden» kunne gi til

(forts. siste side)

REDAKSJONELT:

Ordensliv

«Munkene er evige, som ekene» sa Lacordaire som fornyet dominikanerordenen i Frankrike etter den franske revolusjon: «Les moines, comme les chênes, sont éternels.» Også i Sovjet overlever klostrene.

Når St. Olav i dette nummer vier noen sider til emnet «ordensliv», er det ikke fordi ordensfolk skulle være de «egentlige» katolikker, som de andre prester og legfolk fikk imitere så godt de kunne, slik som man av og til kan ha fått inntrykk av. Gud vurderer ikke mennesker etter deres livsform, men etter deres tro og kjærlighet.

Men ordenslivet forblir interessant som en alternativ måte å virkeliggjøre Evangeliet på. Kirkesamfunn som hadde avskaffet ordenslivet fordi dette var i forfall i reformasjonstiden, eller av frykt for «gjerningskristendom», er nå i ferd med å gjenoppdage det. Taizé, kalvinistisk kloster nær Cluny i Frankrike, er allerede viden kjent som et økumenisk senter. Det er spesielt gledelig for katolikker, at unge norske lutheranere, som søker en form for klosterliv, viser tillit nok til å henvende seg til oss, for om mulig å lære noe av vår tradisjon.

LITURGISKE NOTATER

ved frater Kjell Arild Pollestad o. p.

PINSE

Liksom påske var også pinse opprinnelig en jødisk fest. I 5. Mosebok 16, 9 foreskrives at etter påske «skal du telle syv uker frem . . . og så skal du holde ukenes høytid for Herren din Gud». Den jødiske pinse var knyttet til innhøstningen, og man ofret førstegrøden av kornhøsten.

Navnet pinse kommer av det greske «pentekosté», den femtiende dag, og i Kirken ble de femti dager etter påske meget tidlig feiret som en særskilt «gledestid». I denne tiden skulle man ikke faste, ikke knele under bønnene, og Alleluja skulle synges hyppig. Det første vidnesbyrd om selve pinsefesten finner vi hos Origenes, hvilket betyr at den i hvert fall ble feiret så tidlig som på 200-tallet.

Fra det 4. århundre har vi et merkelig dokument som forteller hvordan pinsefesten ble feiret i Jerusalem på den tid. Det er forfattet av en kvinne ved navn Etheria, som på meget dårlig latin beskriver en pilgrimsreise hun foretok til det hellige land og Sinai-ørkenen. Hun beretter

at pinsefeiringen er meget slitsom, «for allerede ved første hanegal begynner man å synge i Anastasiskirken, og siden holder man det gående hele dagen». Hun forteller videre at det holdes vigilie om natten, og etter den store messen om morgenen samles «hele folket» på Sion, hvor man mente apostlene satt da den Hellige Ånd kom over dem. Utpå dagen var det prosesjon til Oljeberget, «og da må ikke en eneste kristen bli tilbake i byen», sier Etheria. På Oljeberget leses av en eller annen grunn beretningen om Jesu himmelfart, og siden er det fakkeltog til Martyriumkirken, som lå på Golgatha, og deretter tilbake til Anastasiskirken. Slik feiret man altså pinsen i Jerusalem på 300-tallet, og det er lett å skjønne Etherias bemerkning om at det var slitsomt.

Pinse er den siste dag i påsketiden. I det 4. århundre ble det flere steder vanlig å døpe under pinsefesten. Dåpskandidatene var først og fremst de som ikke var skikkelig forberedt eller som ikke hadde bestemt seg til

påske. Også i middelalderen praktiserte man flere steder voksendåp i pinsen. Vi kan få et inntrykk av den middelalderske pinsefeiring ved å lese de forskrifter erkebiskopen av Rouen, Jean d'Avranches, gir sine prester. Her sier han blant annet: «*Til tiers skal alle klokkene ringe, og etter «Gud kom oss til hjelp» skal fire prester, kledd i korkåper, hilse alteret med røkelse. Når de istemmer hymnen skal hele kirken opplyses, og prestene, som skal være iført det kosteligste skrud kirken eier, skal strø ut blomster i forskjellige farver som et bilde på den Hellige Ånds gaver.*

Skikken med å døpe under pinsevigilien ble avskaffet i 1685. Forholdsvist tidlig ble det også alminnelig å feire en oktav etter pinse, selv om den følgende søndag aldri ble regnet som noen egentlig oktav. Hele oktaven ble sløyfet i 1969.

Selve pinseberetningen står i 2. kapittel av apostlenes gjerninger. Her forteller Lukas hvordan den Hellige Ånd kom over disiplene: «*Noe som lignet tunger av ild kom til syne, de delte seg og senket seg over hver enkelt av dem. I samme øyeblikk ble de alle fylt av den Hellige Ånd, og de begynte å tale i andre tungemål, alt etter hva Ånden gav dem å forkynne.*» Men i pinsedagens evangelium får vi en annen versjon. Johannes forteller at disiplene mottok Ånden like etter Kristi oppstandelse. Herren viste seg for dem, og etter å ha talt til dem, «*åndet han på dem, og la til: Motta den Hellige Ånd*» (Joh. 20, 22). Hva som rent historisk skjedde den første pinse får vi vel aldri nøyaktig rede på. Men når Kirken fremdeles lever, på tross av alle de sår menneskene har tilført den, så skyldes det kraften fra den første pinse, som stadig er like ny for alle som tror. Fremdeles synger Kirken «*Veni Sancte Spiritus*» — Kom, Hellige Ånd — og Herren er trofast mot sine løfter.

LITURGISK KALENDER

MAI:

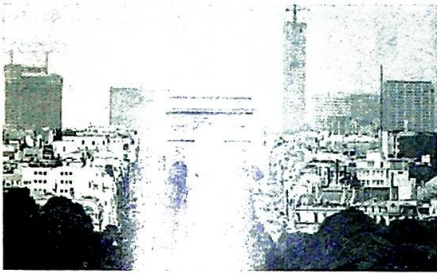
22. 7. påskesøndag. Ap. gj. 7, 55—60; Joh. åp. 22, 12—14. 16—17. 20; Joh. 17, 20—26.
23. Ferial. Ap. gj. 19, 1—8; Joh. 16, 29—33.
24. Ferial. Ap. gj. 20, 17—27; Joh. 17, 1—11.
25. Ferial, eller en av følgende helgener: St. Beda Venerabilis, prest og kirkelærer; St. Gregor 7. pave; St. Maria Magdalena de'Pazzi, jomfru. Ap. gj. 20, 28—38; Joh. 17, 11—19.
26. St. Filip Neri, prest. Ap. gj. 22, 30; 23, 6—11; Joh. 17, 20—26.
27. Ferial, eller St. Augustin av Canterbury, biskop. Ap. gj. 25, 13—21; Joh. 21, 15—19.
28. Ferial. Ap. gj. 28, 16—20. 30—31; Joh. 21, 20—25.
29. PINSE. Ap. gj. 2, 1—11; 1. Kor. 12, 3—7. 12—13; Joh. 20, 19—23.
30. Ferial. Tob. 1, 1—2; 2, 1—9; Mark. 12, 1—12.
31. Jomfru Marias besøk hos Elisabet. Sefanias 3, 14—18; Luk. 1, 39—56.

JUNI:

1. St. Justin, martyr. Tob. 3, 1—11. 24—25; Mark. 12, 18—27.
2. Ferial, eller: St. Marcellinus og St. Petrus, martyrer. Tob. 6, 10—11; 7, 1. 9—17; 8, 4—10; Mark. 12, 28—34.
3. St. Karl Lwanga og hans kamerater, martyrer. Tob. 11, 5—17; Mark. 12, 35—37.
4. Ferial. Tob. 12, 1. 5—15. 20; Mark. 12, 38—44.

Kalvinistisk klosterliv i Versailles

REISEGLIMT FRA PARIS — VÅREN 1977

Onde tunger vil ha det til at det vakreste sted i Paris er det gigantiske Montparnasse-tårnet. Ikke først og fremst fordi man derfra har en fantastisk utsikt over byen, men rett og slett fordi det er det eneste sted i Paris hvorfra man *ikke* ser den kolossen . . . ! Og det er sant, noe skjønt skue er den ikke, betongblokken på 56 etasjer. I det siste har den forresten fått hard konkurranse hva manglende skjønnhet angår av le Centre Pompidou, som riktignok er tiltrekkelig hva de indre severdigheter angår, men som fremdeles ser ut som om det befinner seg på stillasstadiet. Og hvis man venter i et par timer i kø utenfor, kan det også hende at man slipper inn før det stenger og man får tatt herligheten i øyesyn innenfra.

Men tilbake til Montparnasse. Midt i det vrømlende menneskemylderet, blant stormagasiner og trafikk og ikke minst jernbanestasjonen der togene ruller inn og ut uten stans og folk haster forbi hele døgnet, er der også et stille sted: «La chapelle Saint-Bernard» der man stikker innom i dagens løp. Her er det også et lite mottagelsesrom åpent fra kl. 10 og utover der det alltid finnes noen som har tid til å lytte. I de minuttene jeg satt der mens jeg ventet på toget

som skulle ta oss med til Versailles, kom det stadig mennesker inn og ut. Noen, som jeg, for å vente på et tog, andre for å søke råd og hjelp i en vanskelig situasjon eller rett og slett for å ha en stille stund midt i hverdagsmaset. Søndagene er det stappfullt til messene i la chapelle Saint-Bernard, og så virker også den usedvanlige liturgien, godt forberedt av en gruppe legfolk og prester, tiltrekken- de på mange mennesker. Det er et av de stedene jeg foretrekker å gå til messe når jeg er i Paris.

FRA LUNDEN TIL VERSAILLES

Turen til Versailles tar ikke lang tid. Denne gang er ikke målet Solkongens palass, men Diakonissenes eiendom like ved stasjonen. Sammen med pater Raulin ble jeg hjertelig mottatt av stedets priorinne og sr. Eva Dahl, som etter tre år hos de kontemplative dominikanerinnene på Lunden i Oslo, har slått seg ned her.

Kommuniteten er på vel 25 søstre, de fleste franske, et par sveitsiske, en engelsk og altså den norske Eva. Alle, bortsett fra en jødisk novise (med spesialstatus), er protestanter av alle slag med et flertall reformerte. Hadde man dumpet intetanende inn under søstrenes korbønn, kunne man forresten like godt ha trodd man befant seg i et katolsk kloster. Det er da også en utpreget økumenisk ånd som råder i kommuniteten, og dette var en av stifterinnens kongstanker da hun startet det hele i 1841. Her i Versailles har søstrene bare vært i ca. 6 år. Diakonissene har sin opprinnelse i Reuilly i Paris der de fort-

satt driver et sykehus med syke- og hjelpepleierskole.

— «Man oppdager at noe foregår her», sier sr. Eva smilende. «Den grunnleggende forskjell mellom diakonissene hjemme i Norge og «Les Diaconesses de Reuilly», som de offisielt heter, er at her har man helt fra begynnelsen av sett på felleslivet og den felles bønn som vesentlige verdier i seg selv og ikke bare knyttet til den karitative tjeneste.»

Hun forteller videre at søstrene blir innviet ved løfteavleggelse etter 4-6 års novisiat, og vi ser at de bærer egne drakter, lange kjoler i blått med skapular og hvite slør. Tidebønnen vi fikk delta i, var usedvanlig vakker i all sin enkelhet, og det var priorinnen selv som hadde komponert antifonene.

Søstrenes arbeid i Versailles er, foruten det felles bønneliv som står i sentrum, å drive hus og gjestefløy
(Forts. neste side)

Kalvinistisk...

(Forts. fra forrige side.)

der 4-5 000 gjester i grupper eller enkeltvis passerer årlig.

KONTEMPLATIV RETNING

— «Får du bruk for din utdanning som lege?» spør jeg sr Eva. Men nei, for øyeblikket driver hun med bokbinding slik hun lærte det på Lunden, og legger vekt på å leve et så kontemplativt liv som mulig.

— «Jeg tror ikke det er mitt kall å gå ut i direkte karitativt arbeid», sier hun, «og her i Versailles beveger vi oss i stadig mer kontemplativ retning. Vi har oppdaget at «diakoni» er mer enn sykehus og menighetsarbeid. Bønn og stillhet er noe av det som behøves mest innenfor Kirken i dag. Men på sykehuset i Reuilly er det en kommunitet på 25-30 søstre og flere andre mindre institusjoner både her og i andre land. Sammen forsøker vi å leve spenningen mellom «det aktive» og «det kontemplative».

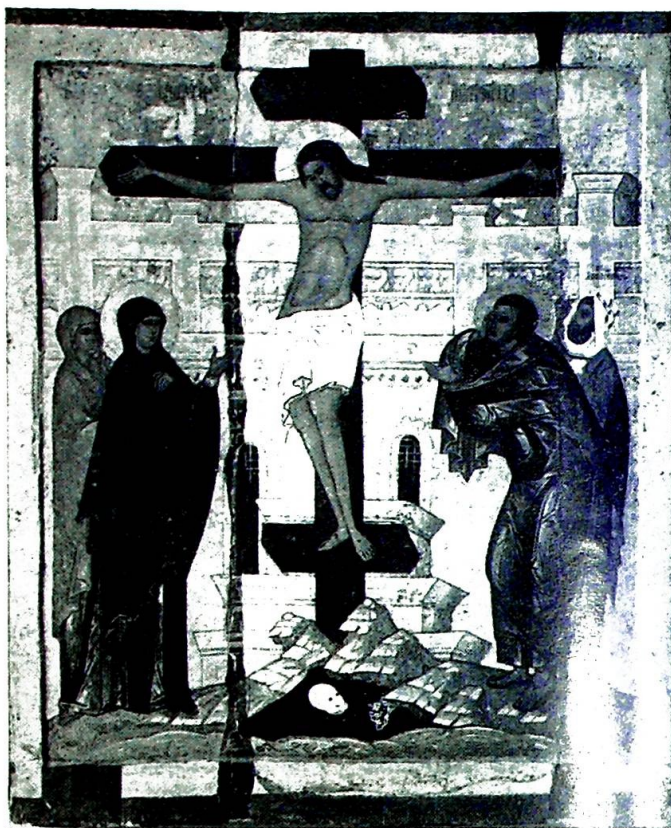
På sykehuset sitter søstrene i alle slags stillinger og har 300 ansatte. Sammen med staben og den protestantiske og katolske sykehuspresten, har man refleksjonssamtaler om hvordan man kan virke som kristne innenfor fransk helsevesen.»

Vi hører også at søstrene seg imellom kommer sammen til tre dagers fellesråd to ganger i året for at kommunitetenes utvikling skal skje i fellesskap og med enhet i mangfoldet.

Mange utenfra søker til kommuniteten for å be sammen med dem, og for øyeblikket har diakonissene ivrige diskusjoner med myndighetene for å få tillatelse til å bygge et større kapell.

— «Hvis vi ikke får det, får vi slå opp telt», sier Eva. Det har vi jo også sett bli gjort i Taizé, og det er i det hele tatt meget som minner om inspirasjon derfra, bl.a. tidebønnene.

— «Taizé har vært paraplyen vi har vandret under, og det er meget i den samme ånd som brødrene der, vi ønsker å leve vårt økumeniske kall», sier Eva, «selv om det her leves på en noe annen måte».

CLAES TANDE:

Klostre overlever i Sovjet

I det ortodokse nonneklosteret Mukatsjevo i Karpatene holder man kyr, griser, høns og gjess — dels for søstrenes eget behov og dels for salg til staten. Den betaler ikke søstrene med penger, men bytter vare mot vare. Klosteret får på denne måten kull, tre eller traktorer.

Besøket i Versailles var absolutt en positiv motvekt til den mangel på toleranse vi møter andre steder i Paris der integrister okkuperer kirker og forstyrrer ro og orden under gudstjenesten. «Men skriv ikke for mye om det», sa en dominikaner til meg — «det er det de ønsker, å vekke oppsikt for å tilkjennegi sin eksistens.» Imidlertid er Saint-Nicolas-du-Char-donnet-kirken nå først i april beleiret, og integristene ser ikke ut til å ville trekke seg tilbake med det første, til tross for tilbud fra mange andre kirker i Paris om der å holde messer på latin.

Godset og bygningene tilhører staten, og klosteret betaler leie for dette.

I Michalovskij-klosteret ved Odessa i Ukraina arbeider nonnene på statlige vingårder eller på kolchoser. For dette får de lønn, og senere pensjon. Helsetjenesten er gratis — som for alle sovjetborgere. Søstrene fra Poktsovskij-klosteret i Kiev, som tidligere holdt kyr midt i byen, dyrker i dag tomater, agurker og blomster i et eget gartneri og syr klær for prester og lignende.

Dagens klosterliv i Sovjet er bare en liten reminisens av klostrenes storhetstid før revolusjonen. Før 1917 fantes det 1025 klostre i Russland. Etter oktoberrevolusjonen ble de stengt, ordensfolket satt i fengsel eller satt til tvangarbeid eller henrettet. Bygningene ble omgjort til f.eks. museer, barnehjem eller lagerbygninger. Senere har det funnet sted en viss oppmykning, og i dag finnes det 21 klostre i Sovjetunionen med

SVENSK BOK OM DOMINIKANERNE

Tiggerordenenes historie er av almen interesse, idet den i høy grad avspeiler utviklingen i Europas samfunnsliv og kultur. En ny svensk bok om dominikanerordenen kan derfor finne lesere utenfor dominikanernes krets.

gjennomsnittlig 100 ordensfolk i hvert. Hovedklosteret er Sagorsk, litt øst for Moskva, og det er svært viktig for russisk religiøst liv.

Den sovjetiske grunnlov forbyr kirken å arbeide aktivt for kristendommens utbredelse og for større kirkelig makt.

Loven tillater kristen forkynnelse bare innenfor kirkene og klostrene. Dette medfører store problemer; kristendommens program er jo å gå ut til alle folkeslag og gjøre dem til Kristi disipler.

Myndighetenes holdning er streng: Ikke engang om et samfunnsmedlem som alkoholismen får kirken lov til å uttale seg — det anses som liggende utenfor lovens rammer.

Friheten til å praktisere sin kristne tro gjennom gudstjenesteliv er i praksis ikke fullstendig. Kirkesøkningen i Moskva var enorm denne påsken, blir det meldt, selv om kinoene hadde satt opp vestlige filmer for å lokke folk bort fra kirkene — og vestlige filmer blir ellers bare svært sjelden vist i Sovjet. Ved kirkene stod politi oppmarsjert, og slapp bare eldre folk gjennom, ikke unge. «Babusjka» får være kristen, men ikke den jevne sovjetborger.

Likevel, tallet på troende er etter alt å dømme meget høyt i Sovjet. Tall er vanskelig å gi; noen påstår 20 % — dvs. ca. 50 millioner, andre mener at det må være flere. Betegnende er det at så godt som alle kirker er overfylte ved gudstjenestene.

Dosent i praktisk teologi, Bengt Ingmar Kilstöm, har skrevet en tilgjengelig liten fremstilling av Dominikus og dominikanerordenens historie. Tittelen «Dominikanska perspektiv» vekker kanskje forventninger om at linjer trekkes mot fremtiden. Det gjør boken ikke, forståelig nok, for i dag er det vanskelig å si noe sikkert om kirkelige institusjoners fremtidige skikkelse. Linjene trekkes derimot mot fortiden, mot tiggerordenenes historiske bakgrunn og deres egenart i forhold til det munkevesen som Benedikt og Bernard hadde gitt form. Kilstöm sier meget riktig, at betegnelsen «kloster» og «munk» ikke er dekkende for dominikanernes og franciscanernes institusjoner og medlemmer. Hadde man på moderne svensk og norsk valgt «konvent» og «bror» ville endel forventninger til tilbaketrukkethet, klosterlig ramme, urtegard og stillhet kanskje vært riktigere. «För att markera skillnaden mellan deras nya ideal och det gamla klosteridealet valde mendikanterna (tiggerne) — även de prästvigde — att kalla sig *fratres*, bröder, alltså inte *monachos*, munkar.» (s. 14).

I kapitlet om «Dominikanerna i kyrkohistorien» vil forfatteren som ikke-katolikk sette de forskjellige dominikaneres innsats i forhold til reformasjonen og Luthers tanker: Johann Tauler har påvirket Luther (s. 47), Girolamo Savonarola regnes som en av reformasjonens forløpere (s. 55), Johann Tetzel bidro til å fjerne Luther fra kirken og drive ham til det brudd som førte til reformasjonen i Tyskland (s. 56). Forfatteren frikjenner imidlertid dominikanerordenen fra ansvaret for Tetzels rolle: *Man skall emellertid minnas, att Tetzel bara var ett redskap i högre kyrkliga dignitärers hand, och*

han fick faktisk personligen klä skott för en kyrklig oordning, som vare sig han själv eller hans orden från början skapat.» (s. 56). I det hele røper Kilstöm historisk sans, idet han vurderer dominikanernes kamp mot «kjetterne» ut fra middelalderens forutsetninger, ikke ut fra vår tids toleranse-ideal.

Kapitlet «Thomas av Aquino och den dominikanska lärdomstraditionen» er en enkel fremstilling av krisen som gjenopplagelsen av Aristoteles' skrifter førte til i vesten, og hvordan Thomas klarte å gjøre denne verdensanskuelsen til redskap for sin gransking av troen. Forfatteren skisserer så thomismens skjebne gjennom århundrene frem til Leo XIII's encyklika av 1879, som ville gjøre Thomas' teologi til norm, og til det tyvende århundres forsøk på å tilpasse thomismen til vår tid, ved Etienne Gilson og Jacques Maritain.

De to følgende kapitler, om Petrus av Dacia og ruinspillene i Visby på

(Forts. neste side)

SVENSK BOK OM...

(Forts. fra forrige side.)

Gotland, og om «Provinzen Dacien», er av størst interesse for svenske lesere. Skjønt «Dacia» — det latinske navn på Danmark — ble navn på franciscanernes og dominikanernes ordensprovinser som omfattet hele Norden, har Kilberg valgt å begrense sin fremstilling til dominikanernes hus i middelalderens Sverige. Bokens siste sider, viet dominikanerordenen i dag, tar derimot Norge, Danmark og Finland med.

Boken er tilrettelagt til bruk for studieringer, og har spørsmål til teksten, diskusjonsemner og arbeidsoppgaver til hvert av de 7 kapitlene. Fylldige litteraturhenvisninger gjør

boken meget nyttig. Folkebibliotekene vil ha glede av den.

Når en skal vurdere en fagboks kvalitet, kan det være en god regel å lese hva den sier om et emne man selv kjenner godt. Her siteres hva Kilberg skriver om dominikanerordenen i Norge i dag, så kan leseren selv vurdere:

«Det första nya ordenshuset i Norden upprättades 1921 i Oslo. Redan året innan hade två predikarbröder anlämt till den norska huvudstaden. År 1921 förvärvade de et gammalt trähus. I detta kunde de också inreda ett litet kapell, men målsättningen var att få till stånd en riktig kyrka. Dessa planer förvärkligades år 1927, sedan ytterligare ett antal bröder slagit sig ned i Oslo. Den vackra S:t Dominikuskyrkan invigdes nämnda år. Kyrkan uppfördes i anslutning till det trähus som länge ännu skulle

få tjäna som brödernas konventsbyggnad. De nuvarande imponerande konventsbyggnaderna på Neuberggaten 15 har tillkommit i två etapper åren 1958-1960 och 1969-1970. Oslokonventet är prädikarordens största centrum i Norden. Sedan 1928 finns nämligen också dominikan-systrar i Oslo. De lever i «St. Katarinahjemmet», som länge varit en fast punkt för katolska studentskor i den norska huvudstaden. Idag hyser detta systrakonvent femton reguljära medlemmar, av vilka de flesta är norskor. Ytterligare ett kvinnligt dominikankonvent har bildats i Lunden i den norra utkanten av Oslo. Här bor systor av Dominikus' andra orden, vilka lever ett kontemplativt liv. «Lunden Kloster» har blivit en tillflyktsort för människor, som söker stillhet och andlig rekreation. — Sedan 1953 finns i Bodö ett antal dominikan-systrar, tillhörande en engelisk kongregation. Deras ordenshus utgör ett viktigt centrum för religiös och kulturell aktivitet inom den romersk-katolska kyrkans ram.» (s. 124-25.)

Bokens to siste sider, ført i pennen av dominikanerinnene i Stockholm, beskriver hvordan de gamle idealer: fellesskap, bønn, studier og fattigdom, leves i dag. Noen linjer lyder slik i oversettelse: «Om man etter det ytre å dømme ikke finner noen spor av middelalder, kan man imidlertid, i den dominikanske ånd, klart se arven fra Dominikus og ordenens første tid. Ordenens spesielle kjennetegn med vekten lagt på fellesskapet, bønne, studiene og fattigdomsprinsippet, har største aktualitet, selv om uttrykksmåten er anderledes i dag. Når det gjelder fattigdom, f.eks., passer det ikke lenger å gå til fots å tigge, men selve prinsippet bevares, og føyer seg nå inn i bestrebelsene etter en ny, enkel livsstil. Luksusforbruket og spørsmålet om rettferdighet, som hører sammen, gjør den radikale evangeliske fattigdommen brennende. Den bør virke som en utfordring, og i beste fall veiviser, for andres, og bør stadig prøves om i takt med forandringene i samfunnet og høyningen av «levestandarden».

«For meg er valfarten til Stiklestad en påminnelse om at vi som katolske kristne har røtter her i Norge», sier søster Liv Due Robak o. p. «Vi har en historie og en bakgrunn her.» Søster Liv er blant arrangørene av de tre dagers samling på Sund Folkehøgskole i Nord-Tromsdelag i forbindelse med Olsokfeiringen. Disse finner sted 29.—31. juni, og omfatter foredrag av bygdehistorikeren Olav Hummelvold og Picuspater A. Kulbach, tur til tre middelalderkirker i omegnen (kanskje også en tur innom bydemuseet

I en tid da mennesker febrilsk søker etter nye fellesskapsformer og danner kollektiv, storfamilier, etc., har den dominikanske velprøvede tradisjonen en hel del å gi . . . » (s. 129.)

Dominikanerinnene i Stockholm gir boken en optimistisk konklusjon ved følgende bekjennelse: « . . . I dominikanerordenen finnes mange av de idéer og spørsmålsstillinger som opptar 1970-tallets mennesker, innebygde som dynamiske, levende klosterprinsipper fra 1200-tallet. Familietradisjonen i ordenen rommer iblant direkte svar på disse spørsmål, og i andre tilfelle gir den mulighet for en utveksling som er berikende for alle parter. Dessuten er ånden glad og livsbejaende — en gave man ikke skal forakte. Derfor er det inspirerende å tilhøre Dominikus' familie i dag.» (s. 130.)

Bengt Ingmar Kilström: Dominikanska perspektiv.
Sth. Verbum/Studiebokförlaget,
c1976. 132 s. ill.

VALFARTEN TIL STIKLESTAD 1977

hvis tiden tillater det), rikt gudstjenesteliv, og hygge. Sund Folkehøgskole ligger fint til med utsikt over Trondheimsfjorden, skolen har et fint svømmebasseng, og serverer tre måltider pr. dag, samt ettermiddagskaffe. Pensjonsprisen er kr. 90,— pr. døgn, halv pris for barn under 14 år. «Styreren er en grei mann, han er telemarking som jeg», sier søster Liv. — Valfart forutsetter gode ben? — Nei, ikke nødvendigvis, til middelalderkirkene kjører vi i bilkorteseje. På Stiklestad går vi i prosesjon frem til kapellet, men det er den eneste obligatoriske fysiske anstrengelse. Søndag er det festmesse i det katolske kapellet, og vesper i middelalderkirken på Stiklestad.

— Er det både et kapell og en kirke der?

— Ja, middelalderkirken tilhører nå Den norske kirke. Kapellet ble i sin

tid reist ved et felles løft av norske katolikker med navn som Sigrid Undset og Lars Eskeland. Presten på Stiklestad har allerede to ganger lånt oss middelalderkirken til vesper-sang. Det vil han også i år. — Det er deretter anledning til å se Olav Gullvågs Olav-spel, hvor hovedrollene spilles av kjente skuespillere med bygdefolk som statister. Den katolske sognepresten i Levanger inviterer til avsluttende takkegudstjeneste i St. Torfinns kirke. Ytterligere opplysninger om Olsokfeiringen på Sund og Stiklestad finnes på et stensilert ark utlagt i kirkene. Påmelding senest 15. juni. Ved påmelding oppgi: Antall personer, navn, adresse, eventuelle barn, alder, ankomstdag, fremkomstmiddel (tog fra Trondheim eller egen bil). Påmelding sendes pater Olav Müller, Prinsensgate 2A - 2, 7000 Trondheim innen 15. juni.

PROGRAM FOR SAMLINGS DAGENE PÅ SUND OG VALFART TIL STIKLESTAD

Ankomst senest fredag 29/7 ca. kl. 10.45 (dvs. morgentog fra Trondheim).

FREDAG

- Kl. 12.15: Messe.
- » 13.30: Middag.
- » 15.30: Kaffe.
(Liten sangprøve.)
- » 16.30: Foredrag av bygdehistoriker Olav Hummelvold: «Valfart til Stiklestad, pilegrimer og pilegrims ruter».
- » 18.30: Vesper. (Aftenbønn).
- » 19.00: Aftens.
Hyggeaften ute eller i peisestuen.

LØRDAG

- Kl. 08.00: Laudes (morgenbønn).
- » 08.30: Frokost — ellers måltider som fredag.
- » 10.00: «Pilegrimstur» til middelalderkirkene i omegnen med fører.
- » 12.15: Messe
etc. som fredag.
- » 16.30: Foredrag av Pater Athanasius Kulbach: «Pilegrimsferd, et bilde på vår jordiske vandring.»
- » 18.30: Vesper
etc. som fredag.
Hyggeaften.

SØNDAG

- Kl. 08.30: Laudes (morgenbønn).
- » 09.00: Frokost.
- » 10.00 ca: Samling til «Angelus» ved tunklokken og avreise til Stiklestad.
- » 11.00: Festmesse i det katolske kapellet.
- » 14.00: Olavsvesper i Middelalderkirken.
- » 15.00: Olav-spelet.
- » 18.00: Avslutningsandakt i Levanger.

Brev

Nedenstående tekst er skrevet til avisen «Vårt Land». Da forfatteren selv har sendt den til «St. Olav», trykker vi den som brev, ikke som klipp fra pressen. Eivind Saxlund er sekretær for Bønneuken for Kristen Enhet.

La oss ikke fornekte den kristne enhet

Et norsk kristent fellesråd planlegges opprettet 9. mai i år. Års iherdige arbeid for større forståelse og kristent fellesskap synes endelig å ha båret frukt. Nå skal også vi i likhet med mange andre land få et felles kirkelig forum for å løse felles oppgaver. Mange av oss vil være glade for dette.

Men så kommer det: Noen setter som betingelse for deltagelse at katolikkene holdes utenfor, og — hva sørgeligere er: Milde og velmenende mennesker bøyer av for kravet selv om de er uenige i det.

Hva kan grunnen være?

Etter forslaget til grunnregler skal rådet arbeide for større forståelse mellom kirkesamfunn i Norge. Det skal fremme forslag overfor myndighetene om tiltak for å styrke trossamfunnenes stilling, arbeide med lovgivningssaker, vurdere hensiktsmessigheten av felles opptreden i saker angående undervisning og andre viktige områder i samfunnet. Det skal videre drøfte livssynsspørsmål og verdinormer og søke å presentere for det norske folk et enhetlig syn på slike spørsmål.

Om disse spørsmål er det viktig at kristne samrår seg og da vil Den katolske kirke være verdifull å ha med. Dette kirkesamfunn har en sjelden rikdom og fylde av erfaring og har dessuten en internasjonal dimen-

sjon som vil være til nytte i rådets arbeid. I rådets arbeid vil det sikkert være ulike meninger om en del spørsmål. Men skillelinjene vil neppe gå mellom katolikker og andre, men oftest tvers igjennom trossamfunnene.

Når situasjonen er denne, kan det ikke være riktig å stille våre 11 000 katolske medkristne utenfor rådet.

Noen vil innvende mot det foranstående at det vitterlig eksisterer læremessige forskjeller mellom kirkesamfunnene. Dette vil da heller ingen benekte og bagatellisere. Det er bare det å si at forskjell i oppfatning i viktige lærespørsmål ikke er mindre mellom et luthersk syn og for eksempel pinsebevegelsens enn mellom luthersk og katolsk! Mange vil sågar mene at de siste står hverandre nærmere! Det får være som det vil med dette. Avgjørende må være at vi har evangeliet felles og bekjenner den samme tro: Troen på Jesus Kristus, sann Gud og sant menneske; korsfestet for våre synder og oppreist til livet for at vi skal leve med ham, gjort rettferdige og frie!

Er det riktig å ofre en bror for å tekkes en annen? Er det mulig å innby alle kristne trossamfunn til et samarbeid hvor vi både respekterer forskjellene og holder fast ved vår felles tro?

Til de ansvarlige representanter som skal møtes 9. mai for å drøfte opprettelsen av det planlagte fellesråd retter jeg en inntrengende anmodning og bønn: Utsett saken til nærmere drøftelse! Med de praktiske fellesoppgaver rådet har tenkt å ha, må det være mulig å finne en form slik at også Den katolske kirke blir med.

Byråsjef Eivind Saxlund,
Oslo.

Vatikanet og Chilejuntaen

I et leserbrev i St. Olav nr. 8/77 ble det beklaget at Chile driver sin etterretningstjeneste fra sin ambassade i Vatikanet.

Til det kan bemerkes:

1. Chiles ambassade til Vatikanet ligger *ikke* i Vatikanstaten, men nær den — slik også f.eks. Canadas og Brasils ambassader til Vatikanet gjør.
2. Vatikanet kan ikke gjøres ansvarlig for chilenske «diplomaters» overgrep — like lite som de norske myndigheter er ansvarlige for nord-koreanske eller sovjetiske diplomaters handlinger i Norge.
3. At Vatikanet har diplomatiske forbindelser med Chile betyr ikke at det støtter landets politiske system. Norge har også forbindelser med Chile, og det er bra. Takket være den har vi kunnet hjelpe mange chilenerne i fare. En pavelig nuntius (ambassadør) i Chile er nyttig og nødvendig.
4. Vatikanet ønsker så gode forbindelser *som mulig* med Chile (for chilenernes skyld). Samtidig er det ganske klart at Vatikanet er på linje med de chilenske biskopenes holdning til juntaen.
5. De chilenske biskopenes holdning til juntaen går klart frem av bl.a. et hyrdebrev som nylig ble sendt ut av bispekonferansens pånærte komité.

Her forsvarer biskopene bl. a. de politiske partiers rett til å eksistere, de ber regjeringen om å oppklare hva som har hendt med de chilenerne som har forsvunnet etter at de har blitt arrestert av det hemmelige politi, og sier: «Vi tror at respekten for menneskerettighetene ikke er sikret før landet får et styre som bygger på folkeavstemning».

Vennlig hilsen
Claes Tande
Trondheim

Nyheter

GENERALSEKRETÆREN FOR
KIRKENES VERDENSRAÐ TIL NORGE

Dr. Philip Potter besøkte Norge i dagene 14.—17. mai. På programmet sto en pressekonferanse, preken i Majorstuen kirke søndag 15. mai, og audiens hos Kong Olav.

NESTE NUMMER
KOMMER 4. JUNI

SPØRRESPALTEN

Ved frater Kjell Arild Pollestad o. p.

SKJÆRSILDEN

Jeg kjenner til at skjærsilden i vår teologi er et slags renselsessted før vi kommer inn til himmelen. Hva er egentlig skjærsilden? Og har den noe belegg i det nye testamentet? Når oppsto tanken/idéen om skjærsilden? Og hvilken sammenheng er det mellom skjærsilden og himmel/helvete? Glad for svar.

Ung katolikk.

Det hinsediges geografi har til alle tider beskjeftiget menneskenes tanker, også de kristnes. Når vi taler om de siste ting, er det viktig at vi har klart for oss at det her dreier seg om en virkelighet som er helt ukjent for oss. Vi kan bare gripe den i bilder, og bare uttrykke den med begreper fra vår egen virkelighet: tid, sted etc. Det er derfor hele tiden viktig å ha in mente apostlenes ord om at her «ser vi som i et spill, et gjenskin» og «erkjenner glimtvis» (1. Kor. 13, 12).

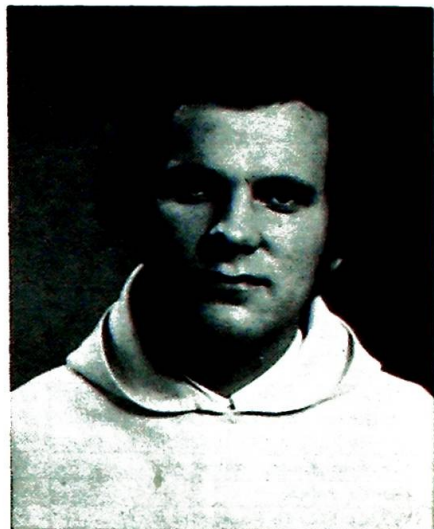
For å ta Deres siste punkt først: I Kirkens tro er læren om skjærsilden et uttrykk for at det også etter døden er en mulighet for at mennesket kan renses fra synd, slik at det kan tre frem for Guds åsyn. På dette «mellomstadium» støttes de døde av Kirkens forbønn. Det er derfor en nær sammenheng mellom troen på skjærsilden og Kirkens messer og bønner for de avdøde. Av dette fremgår at skjærsilden bare har sammenheng med «himmelen», nemlig som er forstadium til herligheten hos Gud.

I likhet med mange andre dogmatiske begreper er heller ikke skjærsilden uttrykkelig nevnt i Skriften.

Et av de sitater som er blitt anført, er hentet fra 2. Makkabeerbok 12, 39-45, hvor det fortelles at Judas Makkabeeren «lot frembære sonoffer for de døde, forat de kunne bli forløst fra synden». Han gjorde dette med tanke på oppstandelsen: «For dersom han ikke hadde ventet at de døde skulle oppstå, da hadde det jo vært unødvendig og tåpelig å be for de døde».

Fra det nye testamentet siteres ofte 1. Kor. 3, 13-15, hvor det heter: «Hver enkelts verk skal bli bragt frem i lyset; det skal avsløres på den store dag. For den opprinner i ild, og med ild skal det da prøves hva verket duger. Hvis da byggverket blir stående, skal byggmesteren få sin lønn; men hvis verket blir fortært av ilden, blir tapet hans. Dog, selv skal han bli frelst — men som gjennom en brann (gresk: pyr = ild).»

Det er umulig å si når «tanken om skjærsilden» oppstod. Allerede Clemens av Alexandria (150—215) hevder at de som er kommet til tro, men som ikke rakk å gjøre bot for sine synder før de døde, vil gå gjennom en rensende ild etter døden. Mange oldkirkelig innskrifter viser at man har frembåret messeofferet for de døde, og det samme fremgår av en rekke skrifter av kirkefedrene, og dette blir uforståelig hvis vi ikke antar at de regnet med en «mellomtilstand» hvor bønnen kunne komme de døde til unnsetning. Middelalderens lære om skjærsilden er i hovedtrekkene utformet av Augustin, men ble selvsagt videreutviklet av de skolaske teologer.

Forestillingen om skjærsilden ble forkastet av de middelalderske kjetterbevegelser, valdenserne og albigeneserne, senere også av protestantene. Det protestantiske syn var at de som trodde på Kristus gikk rett til himmelen, mens de som ikke trodde, gikk til helvete. Det nyttet derfor ikke å be for de døde.

I den katolske kirke har læren om skjærsilden til tider blitt forgrovet og misbrukt. Dominikaneren Tetzl er vel den av mine medbrødre som flest nordmenn kjenner. Hans berømmelige ord: «Når pengene i kisten . . . osv. har sin faste plass i norske lærebøker, som en prolog til «Her står jeg, jeg kan ikke annet». Men Trientkonsilet understreket sterkt det som allerede var påbudt på tidligere konsiler, nemlig at man i prekener ikke skulle komme med utmalende beskrivelser av skjærsilden. Alle slike er selvsagt bare et produkt av den menneskelige fantasi, på samme måte som de mange beskrivelser av himmelriket. Å være «i himmelen» er å være der Gud er, og læren om skjærsilden er et forsøk på å uttrykke at alt det som finnes i oss av egenkjærlighet, alt det i oss som ikke søker Gud, det må vaskes bort før vi kan tre frem for Guds åsyn. Og på denne veien inn til Guds rike støttes de døde av Kirkens forbønn.

(«Ung katolikk» stiller også et spørsmål om helvete. Det vil bli besvart i neste nummer.)

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i> Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.: sønd.: 19.00 9.30 19.00	— 11.00 —	
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	11.00	
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 18.30	11.00 —	
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausseen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—	
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	11.00	
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587		9.30	
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	lörd.: sønd.: 18.30 8.00	11.00	
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lörd.: sønd.: 19.00 9.00 19.00	11.00	
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien	10.00		
<i>Florida kapell</i>	19.00		
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30	
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00	
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	9.00	10.45	
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvtg. 113, tlf. 23 751	lörd.: sønd.: 18.00	11.00	
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381	9.00	11.00	
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 22 255	lörd.: sønd.: 18.00 9.00	11.00	
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.: sønd.: 18.00	10.00	
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	9.00	11.15	
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038	—		
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00	
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45	
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69		9.30	
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.30 9.30	10.45	
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		11.00	
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —	
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670 ..	6.15	—	
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00	
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eystens sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		11.00	
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00	
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00	
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	19.30	11.00	
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Mellomveien 47, tlf. 81 783	8.00	—	
BODØ: <i>St. Eystens kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 487	8.15	10.30	
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institut, tlf. 11 392)	19.00 8.00	11.00	
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30	
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håreksgt. 82		18.30	
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072		11.00	

ØNSKE OM EN BEDRE KIRKERETT

Den schweiziske kirkeretseksperter dr. Hildegard Burgin Kreis, der er medlem af WUCWO's hovedstyrelse talte søndag d. 3. april på Magleås om »Visse aspekter ved den kanoniske lov«. WUCWO's hovedstyrelse havde indbudt Danmarks Katolske Kvindeforbund til at overvære foredraget og deltage i den efterfølgende diskussion.

Den nuværende lov for europæisk

Dr. Burgin Kreis koncentrerede sit foredrag om det karakteristiske ved den nuværende kanoniske lov og de ændringer, man må ønske, der kommer. Derefter kom hun ind på enkeltheder i forbindelse med dåb og ægteskab. Hun er — som mange andre eksperter — skuffet over udkastet til den nye lov.

Efter dr. Burgin Kreis' mening er det karakteristisk for den nuværende kanoniske lov — også for det nye udkast — at den er autoritær, den behandler mennesker autoritært. Derfor behøver vi et nyt element i den, for også den kanoniske lov skal tjene mennesker, hjælpe dem til at leve som kristne. Alt det, Det andet Vatikanconcil gav os af større forståelse af, hvad kristen tro er, det nye syn på evangelium og Bibel, på samarbejdet mellem læfolk og præster må afspejle sig i den reviderede kanoniske lov. Den nuværende lov er et udtryk for det 19. århundredes menneskers behov, men kirken og menneskene i den er modnet siden da.

Det er ikke længere nok med en lov, der ikke har andet at sige om lægfolk, end at de har lov til at bede en præst om at betjene dem med sakramenterne. Nu har vi brug for en lov, der regulerer samarbejdet mellem lægfolk og præster.

Den nuværende lov bygger på et europæisk juridisk grundlag, men biskopperne fra den tredje verden kræver med rette en større

autoritet til de lokale kirker, disse biskopper kræver selv at måtte tolke loven i deres lokale kirker i lande, hvor europæisk jura ikke er en selvfølge.

Hvad vi, hvad kirken, behøver nu, er en ændring i selve de basale principper i den kanoniske lov, så den bliver mere i overensstemmelse med Det nye Testamente.

Ægteskabet

Dette området er, som dr. Burgin Kreis sagde, enormt. Mange bispekonferencer finder kapitlet i det nye forslag helt utilstrækkeligt. Loven udtrykker rent formelt, hvilke betingelser, der skal til for at slutte et gyldigt ægteskab — og der er mange ting, der kan gøre et ægteskab ugyldigt: Men Jesus Kristus kom ikke for at give love, hvor man alligevel kan finde smuthuller, men for at frelse mennesker. Her er Herren, vi hans tjenere, og vi skal tjene hinanden. Kirken skal ganske vist hjælpe mennesker til et gyldigt ægteskab — men så yndelig også til et godt ægteskab. Og det er også, hvad mange bispekonferencer ønsker.

Historien om ægteskabet og kirken er lang og individet. Til at begynde med levede kristne jo simpelt hen under Romerloven, hvor faderen bortgav datteren til ægtemanden. Imidlertid krævede kirken efterhånden mands og kvindes frie samtykke til ægteskabet, og at ægteskabet var fuldbyrdet, for at det kunde være gyldigt. Men først Tridentinerconcilet (1545-1563) slog definitivt fast, hvad der kræves for at et ægteskab er gyldigt. Dog samfundets meddelelsesmidler var dengang ikke hvad de er nu. Der fandtes stadig sogne, hvor man ikke havde hørt om Tridentinerconcilet, og først i 1908 blev kirken nugældende ægteskapslov endeligt gældende.

Ændret syn på blandede ægteskaber

Med Det andet Vatikanconcil ændredes også synet på de blandede ægteskaber. Nu skal den ikke-katolske part ikke længere love, at eventuelle børn skal opdrages katolsk, nu er det nok, at den katolske part lover at gøre sit bedste for at opdrage deres fælles børn i den katolske tro, og at den ikke-katolske part lover ikke at modarbejde dette.

Med hensyn til skilsmisse, så bygger kirkens absolutte forbud mod skilsmisse på Mattæus 19, 9: »Den, der skiller sig fra sin hustru af anden årsag end utugt og gifter sig med en anden, han bedriver hor«. Men endnu i det 6. århundrede på Theodosius' og Justinians tid tillod kirken kristne at skilles og gifte sig igen — i tilfælde af utugt.

Dr. Burgin Kreis anbefalede til slut dem, der vil sætte sig mere ind i disse ægteskabsproblemer, at læse den fra hollandsk til tysk

oversatte bog af P. J. M. Huizing: »Für eine neue kirchliche Eheordnung« (Patmos 1975, ISBN 3 491 77568).

Fra Katolsk Orientering, København. 27. april -77). Forkortet.

LÆRE-EMBEDET BØR VÆRE PROFETISK I STEDET FOR DOKTRINÆRT

(KNA) — Karl Rahner, den bekendte jesuitteolog, der er professor i fundamentalteologi ved

universitetet i München talte for nyligt til flere hundrede mennesker i Berlins katolske Akademi. Emnet var »Teologi og Læreembede«.

Lære-embedet og pluralismen

Karl Rahner sagde, at det kirkelige læreembede alt for længe har beskæftiget sig for meget med »perifere anliggender« og med at få »fromheden til at vokse«. Imidlertid mener Rahner, at kirkens læreembede fremover bør koncentrere sig om, hvordan selve troens grundsubstans i sin helhed kan gives videre til vor tids mennesker.

Den stadigt større pluralisme i den åndelige udvikling ud over (Forts. neste side)

Den nordiske valfart til Lourdes

2. til 9. september 1977

8 dagers flyrejse med fuld pension Kastrup/Lourdes,

tur retur. Pris på hotel ..... dkr. 1 900,—

Særpris for syge og handicappede på «Accueil

Noble-Dormir» ..... dkr. 1 300,—

Læger, sygeplejersker, samaritler medfølger.

Valfartspræst: Pater Niels KLÆR, S.J.

Program og tilmeldelser:

VALFARTSKOMITEEN, Barsehøj 25, DK-2900 HELLERUP

BØKER:

J. Ursin: Kristne Symboler, kr. 78,50.

Ludin Jahnsen: Mester Eckehart, kr. 13,50.

Thorleif Boman: Europas kultur — og den jødiske arv, kr. 18,50.

Ernst Erlich: A Concise History of Israel, kr. 12,75.

Gerardus van der Leeuw: Mennesket og mysteriet, kr. 14,50.

Hertling & Kirschbaum: The Roman Catacombs, kr. 23,75.

Luff: The Christian's Guide to Rome, kr. 20,—.

Assisi — Franciskansk vägvisare, kr. 12,—.

2 hefter utgivet av franciskanerna i Sverige:

Franciskus' Lovsang, Text og Bild, kr. 10,—.

Franciskus av Assisi, kr. 10,—.

PLATER:

Buxtehude, kassett med 7 plater: Intégrale De L'Oeuvre D'Orgue, Par René Saorgin, kr. 402,50.

Mozart, kassett med 3 plater: The «Haydn» Quartets, Prague String Quartet, kr. 88,50.

Et spesielt tilbud fra Archivs store Bach-utgivelse:

PASSIONEN, kassett med 7 plater, kr. 200,—.

ORGELWERKE I, kassett med 8 plater, kr. 270,—.

» II, —» —» —» 270,—.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48

Åpent kl. 9-16, lørdager kl. 9-13

FYRINGSOLIE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke	}	Arendal
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Trondheim
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Tonsberg
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hammerfest
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Lillestrøm
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tromsø
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Trondheim
Bispegården		
St. Olavs Kirke, Bispegården	}	Tonsberg
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tonsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

Av pressen

(forts. fra forrige side)

hele verden tvinger læreembedet til at få et nyt syn på sin opgave. Det er ikke mere muligt at integrere alle strømninger i en enkelt teologi. Læreembedets hovedopgave kan ikke være »at overvåge« og »at forsvare« — men må være den »levende og tidssvarende forkyndelse af den kristne tros grundsubstans«.

Rom bør overlade det til teologerne at beskæftige sig med detailspørgsmål, for selv dogmatiske udsagn er jo en »syntese af det oprindeligt åbenbarede og den kristne overvejelse, der fører til teologi«. Forkyndelse bliver det først til, når der tages hensyn til »forståelseshorisonten« hos dem, der forkyndes for! Selv om det drejer sig om et forkyndt dogme, burde dialog og diskussion om dets indhold ikke betragtes som afsluttet.

Lære-embedet og teologien

Rahner understregede læreembedets legitimitet, og efter hans mening behøver det ikke at være bange for den fortsatte dialog med teologerne, der ikke vil gøre det mindre effektivt. Men det kan heller ikke fritage sig selv for at studere teologi.

Efter Karl Rahners mening burde læreembedet fremover gøre sammenhængen mellem teologien og dets udtalelser klar. Det er desuden helt nødvendigt utvetydigt at angive, hvor forpligtende læreembedets enkelte udsagn er — og dette især i sammenhæng med den teologiske begrundelse derfor.

Det har Rom tit forsømt i fortiden. Som eksempel herpå nævnedes Rahner pave Paul VI's rundskrivelse »Humana vitae«, der handler om samlivet i ægteskabet.

(Katolsk Orientering, København 27. april).

BERGEN

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstysforretning

TORNØGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Tlf. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: -Kjell-

FORSIKRINGSSELSKAPET LIVFORSIKRINGSSELSKAPET
VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Nyheter

ERKEBISKOPEN AV CANTERBURY HOS PAVEN

Ved månedskiftet april/mai besøkte den anglikanske kirkes primas, erkebiskop Coggan, paven. Det er tredje gang et slikt møte finner sted, det var erkebiskop Geoffrey Fisher og pave Johannes XXIII som brøt isen i 1960, og erkebiskop Michael Ramsey besøkte Paul VI i 1966.

Catholic Herald skriver 29. april, at de to må ha nok å snakke om, tatt i betraktning at de teologiske samtaler mellom anglikanere og katolikker har vist en stor grad av enighet. På den annen side vil det faktum at deler av den anglikanske communion ordinerer kvinner, mens paven har godkjent at det ble sendt ut en erklæring mot ordinasjon av kvinner, gi stoff for samtale. Dessuten skiller spørsmålet om pave-dømmet de to kirker. Hva kan gjøres for å komme til enighet i dette spørsmålet?

I tillegg kommer resultatene av arbeidet i en anglikansk-romersk-katolsk internasjonal kommisjon om ekteskaps teologi.

Denne understreket hvor mye de to kirkesamfunn har felles i dette praktiske spørsmål, og pekte på en grad av

enighet på det ømtålelige område: hvordan møter de to kirker problemet med de oppløste ekteskap, på bakgrunn av at begge kirker offentlig sier at ekteskapet er uoppløselig.

Denne kommisjonen anbefalte at alle ekteskap hvor den ene part er katolikk, inngått i nærvær av en anglikansk prest må betraktes som gyldig, med andre ord, at det katolske krav om «kanonisk form» må betraktes som oppfylt når bryllupet feires i en anglikansk kirke. Dette er et praktisk forslag som antagelig enhver anglikaner — og mange katolikker — ville ønske å se virkeliggjort. Da «St. Olav» gikk i trykken var det ennå ikke utsendt noe kommuniqué fra møtet mellom erkebiskop Coggan og Paul VI.

TERROR MOT KIRKE OG INNBYGGERE I NICARAGUA

Tortur, voldtekt og henrettelser uten lov og dom hører til dagens orden i Nicaragua i Latin-Amerika, ifølge et hyrdebrev som syv av de katolske biskoper i landet, inkludert erkebiskopen i Managua, har sendt ut. I brevet blir regjeringen i landet anklaget for å ha handlet i strid med landets lover og ethvert prinsipp for et ordnet samfunn.

Kirken har lagt fram rapporter som viser at hundrevis av fattige landarbeidere er drept eller forsvunnet i løpet av de to siste årene i provinsene Matagalpa og Zelaya. Talsmenn for kirken hevder at regjeringstroppene siden desember ifjor

har gjennomført to massehenrettelser der mer enn 85 personer, deriblant 29 barn, er drept.

En talsmann for president Somoza har hevdet at flere av kirkens anklager er falske, mens andre er overdrevet. Han uttalte at flesteparten av de som var savnet, hadde forlatt områdene av frykt for sammenstøtene mellom regjeringstropper og gerilja. Men prestene i disse landsdelene har klaget over terror mot uskyldige småbrukere siden 1974, da regjeringssstyrkene begynte sin aktivitet i fjellene.

Kirken anklager også regjeringen for å ha satt til side religionsfriheten. I Las Segovias-provinsen må prestene søke om tillatelse for å holde gudstjeneste. I fjellområdene Zelaya og Matagalpa har troppestyrker okkupert kapeller og brukt dem som barakker. Kirkens medarbeidere og ledere er både torturert og fengslet av soldatene, heter det i de omfattende rapportene fra den katolske kirke i landet.

(Kirkens informasjonstjeneste).

CAMARA MØTER FREDSFOLKET

Erkebiskop Dom Helder Camara, som ble tildelt den første Folkets Fredspris i 1974, kommer til Amsterdam lørdag for å delta ved et internasjonalt festmøte i anledning 25-års jubileet for hans innsettelse som biskop. Deretter fortsetter Camara til Belfast hvor han vil møte vinnerne av fjorårets Folkets Fredspris, Betty Williams og Mairead Corrigan, og delta på den 2. Camara-konferanse. Temaet for konferansen er: «På leting etter ikke-voldelige alternativer».

OSLO

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst
Med tre forretninger i sentrum.
Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Filser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvel 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Festmøtet i Amsterdam blir arrangert av en internasjonal æreskomité for Camara, der generalsekretær Gunnar Stålsett i Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke er medlem.

(Kirkens Informasjonstjeneste).

APARTHEID RAMMER PSYKIATRISKE PASIENTER

Apartheid-politikken i Sør-Afrika rammer også psykiatriske pasienter. Verdens helseorganisasjon (WHO) har nå lagt fram en rapport som viser at mellom åtte og ni tusen fargede afrikanere er tvangsinnlagt i private institusjoner som har som formål å tjene penger. Liberale statstilskudd og tvangsarbeid gjør det mulig for institusjonene å profitere på pasientene.

Hvite psykiatriske pasienter får, som regel, behandling på statseide hospitaler og klinikker. Den hvite befolkningen har, pr. 1 000 innbyggere, 3,3 ganger så mange plasser i psykiatriske institusjoner som den svarte.

WHO-rapporten bygger først og fremst på offisielle dokumenter og rapporter fra Sør-Afrika. Rapporten kan slå fast at det ikke finnes en eneste afrikansk psykiater i Sør-Afrika, og at «livsviktige beslutninger for tusener av afrikanske sinnslidende tas av deltidsansatte leger

som ikke engang kan pasientenes språk».

Apartheid og sinnslidelser

Forskjellsbehandlingen blir av den sørafrikanske regjeringen begrunnet med at kravet om behandling stadig blir sterkere. Apartheid-politikken har nemlig medført tvangsflytting av tre millioner mennesker, total oppsplitting av de afrikanske familiene og sammenbrudd i den lokale helsetjenesten for sinnslidende. Under slike forhold må jo antallet sinnslidende øke.

Et annet poeng er at de hvite myndighetene har en tendens til å kalle motstand mot apartheid-lovene for sinnssykdom. Afrikanere må alltid bære med seg de spesielle passene som regulerer deres bevegelsesfrihet. Enhver hvit person kan forlange at passet skal legges fram. Hvis afrikaneren ikke gjør dette, kan han sendes til en «rehabiliteringsinstitusjon», med det formål (som det heter i en lov fra 1975) «å forbedre sine fysiske, mentale og moralske forhold».

(FN-fakta 22/4)

FILM

Den lille piken nederst i veien

Film formerer seg ved knoppskyting — titler som «Tarzan vender tilbake», «Lassies sønn», «Frankensteins datter» viser hva jeg mener: hvordan en suksessfilm straks må følges opp av flere i samme genre. Etter «Haisommer» er det laget et helt akvarium filmer om sinte, sultne fisk, etter jordskjelvkatastrofen følger skyskraperbrann og selvfølgelig en ny serie krigsfilmer med den nye lydølge-effekten. Etter «The Exorcist» kommer «Den lille piken nederst i veien», og akkurat dette fenomen er nesten mer interessant enn filmen selv.

«The Exorcist» — som ennå ikke er vist i Norge — handler altså om en liten pike som er besatt av djevelen, og det dramatiske høydepunktet er scenen hvor to prester driver djevelen ut av henne, helt i overensstemmelse med det eksisterende (men uhyre sjelden brukte) ritual Kirken har. «Den lille piken nederst i veien» åpner også «lovende» for dem som liker å leke litt med den svarte majestet: en 13-14 års jentunge bor alene i et stort hus. Hun er merkelig veslevoksen, og temmelig snart oppdager vi at hennes far, som alle spør etter, men som alltid sover, eller arbeider, eller er i New York — han er ikke tilstede i det hele tatt. Og mor? Vel, hun er død . . .

Egentlig skjer ikke annet i filmen enn at piken avviser en innpåsletten ung mann, tar seg håndfast av hans like innpåsletne mor, og etablerer et

vennskapsforhold med en hyggelig politibetjent og hans hyggelige og snille nevø. Hele tiden sitter vi i forventning: piken er så merkelig følelseskald og gammelklok bak Olabuksene og duffelcoaten — det må være noe mer ved henne enn denne utenpåklistrede sikkerheten. Vel — la det være sagt med en gang at djevelen selv ikke spiller med i denne filmen, forklaringen på pikens vesen ligger ikke i at hun er besatt, men at hun har lært å «overleve». Alle som truer hennes eksistens får betale dyrt for det. Hun blir stående som det helt ensomme menneske, i væpnet vakt mot alle forsøk på å trenge inn. Venene hun har skaffet seg er venner på hennes betingelser, uvennenes skjebne vekker bare hennes kalde nyssgjerrighet. Det eneste som opphisser henne til tårer er når ham-

steren hennes dør — på en usedvanlig ekkel måte, forresten.

Det er neppe tilsiktet fra produsentens side, som vel investerte i et håp om at demoniske småpiker skulle gi god rente av innskuddet, men jeg ser filmen som en beretning om det helt uavhengige og selvstendige menneske, som uvegerlig må bli fattig og hard. Hennes få følelsesengasjerte opplevelser, vis à vis kjæresten, er forsøk på å bryte ned den ismuren hun har reist omkring seg, forsøk som slår feil, og egentlig trives hun bare når hun er i høyeste alarmberedskap mot «fienden». Hun er det isolerte menneske, uten Gud («det ville være hyggelig om han eksisterte», sier hun et sted) og egentlig uten medmennesker.

Jeget alene.

Uhyggelig.

Per Bang.

Munken...

(Forts. fra side 3)

dialog og tilnærming ikke bare mellom kristne, men også med de gamle ikke-kristne religioner. Ut fra en slik kjensgjerning overraskes man derfor ikke når målet for Thomas Mertons første — og den ble da også hans siste — reise som munk, nettopp gikk til Østen.

Thomas Merton, mennesket, forfatteren og munken, har villet være uklassifiserbar — og er det. Ethvert forsøk på å gripe ham vil bare være delvis og mangelfullt. Kanskje ga en av hans studievenner den mest tref-

fende beskrivelse ved hans bortgang. «Når man kjenner hans oppjagete liv før han trådte inn i Gethsemani, den store grad av individualisme, de manglende pietistiske anlegg . . . og likevel vet at han ble 27 år i et trapistkloster i trofasthet mot sine løfter, ja da er man stilt overfor et virkelig under.»

Stoffet til denne artikkel er bl.a. hentet fra flere nummer av «Collectanea Cisterciensia», en artikkel ved Charles Dumont: «A Contemplative Living in the Heart of the World: Thomas Merton.» («Lumen Vitæ» Vol. XXIV - No. 4.) og McInery's bok som er utgitt av Consortium Press, 1974.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Marianne Gunnarsjaa

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 480